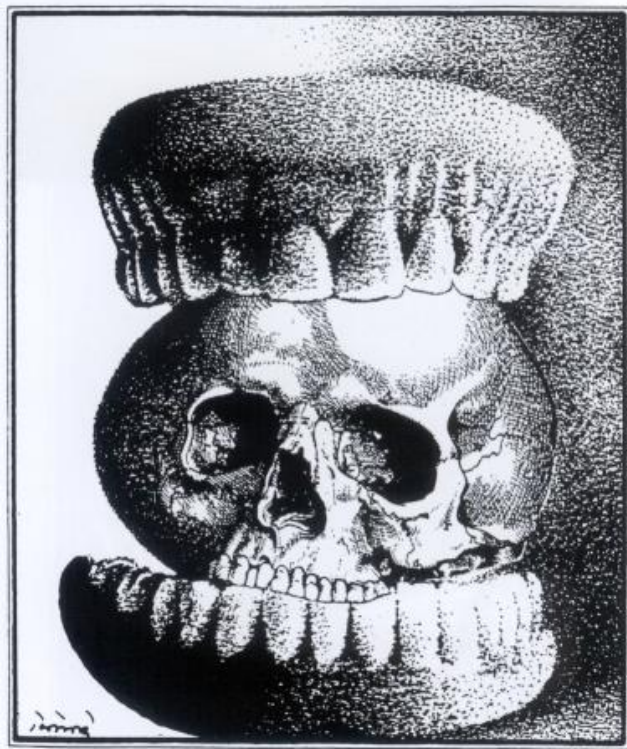

Szabó Lőrinc - Egy egér halála

A kollegám egy kis egérfogót
tett a szerkesztőségben asztalomra.
– Két éve dugtam a fiókba, – mondta,
s azután némán néztük, hogy a drót
rácsbörtönében, mely félgömbszerű
hálót szőtt fölé, vékony vonalak
és képzelt üvegablakok alatt
e szellős sírban, keskeny kis darab
szalonnabőr mellett mily gyönyörű
csontváz fehérlik: egy halott egér.

Gyönyörű volt, parányi épület,
s szálkás bordái, gombostűk, fehér
gerince s ívelt farka csontjai
légies könnyű rajzban pontosan
körülírták, hogy milyen lehetett
egykor alakja, melyről az idő,

két év, és az irgalmas levegő
minden húst észrevétlen leszedett,
oly szépen, hogy a test elszállt s a váz
megmaradt egy darabban, mintha ház
volna, csupasz gerendák és traverzek
célszerű és szép labirintusa,
mely most készül csak élni s csak husa
hiányzik még, a malter és a kő.

Néztük sokáig s kíváncsian. Ő
meg se moccant, a levegő halottja,
csak feküdt, hasán, lágyan elomolva,
és egyik lába, láttam, odabent,
a rács mögött, ép a záron pihent,
s éppen olyan volt, mint Röntgen alatt
egy gyermek kicsinyített csontkeze.
Meg se moccant és nem is volt sehol,
csak mint egy emlék emléke, ize,
álmok maradéka, mely szétoszol
a friss reggelbe, vagy mint gondolat,
mely rég elmúlt, de valahogy az agy
szöveteiben hagyta illatát:
úgy élt csak ő, – s egy elmúlott világ
e romok fölött lassan élni kezdett,
valami, ami nem egy szürke testet
búvölt elénk, hanem egy nagy világot,
más világot, hol minden illanó,
hol a halál csak desztilláció
s mint test, olyan a gondolat: a Lángot
láttuk mögötte, mely – szikráit ontva –
egyforma kedvvel lobbant életet
minden féregben, s azt a pici szikrát,
mely éppen őrá bízta sorsa titkát
és sorsa volt neki, míg benne élt.

– Jaj, – sírtam föl e halott lélekért –
mily kínok verték, milyen rémület
ezt a félénk, ideges életet,
mikor megtudta, hogy már nincs menekvés!
És mégis futott s utat keresett, és
mint gyufalángnyi seb nem fáj a háznak,
ha tűzvész szakad rá, úgy tűnt el a
régi nyomor sok virgonc bánata
az iszonyú jelen előtt: az éhség,
amely halálba csalta, s a sötétség,
mely ráborult, már elcsitult, de vad

sajgással nőtt-nőtt benne s fuldokolt
mint hóhér görcs vagy tüzes daganat
a végső bizonyosság iszonya,
hogy könyörtelen meg kell halnia.
E kis állat mily nagyot szenvedett,
s mi volt már más, mint meztelen ideg,
vagy ember, akit pincébe falaztak
ősrégi várban! – És napokon át,
vagy hetekig, vagy talán még tovább
hadakozott szomjasan, éhesen
a törhetetlen drótdárdákkal, a
befelé fordult törökkel, amelyek
mozdulatlanul őrizték neki
a változhatatlant. Kis fogai
harapdáltak még a szalonnabőrbe,
amelyből keserűen és előre
testileg ette a halált, de aztán
gyengülni, húlni kezdett teste és
a butító, áldott kimerülés
lefogta lázongó akaratát.
A halott élet kis fegyence már
csak feküdt és sírt (vagy nem sírt?) s talán
meg is örült csöndesen... És mikor
végre meghalt, nem ő húnyt ki, – a Láng:
a test álompuha békébe omlott,
a halott húsban pihentek a csontok,
a szív érezte néhány percre még
belül az elmúlt élet melegét,
de nemsokára már csak az idő
keze dolgozott rajta nesztelen
s az átszellemült testen testtelen
két év lassan betöltötte a törvényt.

A Mindenség nem tudta meg, mi történt.
A kipreparált, hófehér, finom
csontváz itt fekszik most az asztalon,
de az élet elszállt a levegőbe,
a mérhetetlen üvegsír időbe,
amely fölitta, mint a harmatot.

– E kis állat, ez az eltűnt halott
egy élet volt, akkora, mint az ujjam,
s többet szenvedett, mint amennyit én
valaha fogok! – mondtam s könnyedén
megfogva sírját, egy tollal benyúltam
a drótkoporsó feltárt ajtaján,

aztán unalomból és száanalomból
kipiszkáltam és magas ablakomból
lefújtam e törékeny szemetet
az elsőemeleti háztetőre:

Lelke az örök ég vándora lett,
legyen itt lent napfény a temetője.